

2022-09-29

5302.2019/6 KH

[Redacted]

Adres do korespondencji:

[Redacted]

Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

PETYCJA

Przedmiot petycji: Rozważenie wprowadzenia do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przepisu dotyczącego możliwości podjęcia przez założyciela uczelni decyzji o przeniesieniu praw założycielskich na inną osobę fizyczną lub osobę prawną.

Szanowny Panie Prezydencie,

[Redacted]

[Redacted], pragnie wyrazić swój żal i niepokój w związku z brakiem w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) stosownych przepisów umożliwiających podjęcie przez założyciela uczelni decyzji o przeniesieniu praw założycielskich na inną osobę fizyczną lub osobę prawną. Wskazać w tym miejscu należy, iż art. 34 ust. 3 ww. ustawy dopuszcza zmianę osoby założyciela uczelni jedynie w przypadku jego śmierci lub utraty osobowości prawnej, natomiast przepisy art. 43 ust. 1 i art. 44 ust. 1 ww. ustawy dopuszczają jedynie połączenie uczelni

Poświadczam - że zgodność z oryginałem
Główny Specjalista
Warszawa, dnia 20.10.2022 r.
[Redacted]

niepublicznej z inną uczelnią niepubliczną lub włączenie uczelni niepublicznej do innej uczelni niepublicznej.

Niniejszym zwracam się do Pana Prezydenta z apelem o interwencję i zaangażowanie się w proces konsultacji zmierzających do wprowadzenia niezbędnych nowelizacji, tj. zmodyfikowania art. 34 ust. 3 ww. ustawy lub dopisania do ww. artykułu nowego ustępu, celem umożliwienia założycielowi uczelni podjęcie decyzji o przeniesieniu praw założycielskich na inną osobę fizyczną lub osobę prawną, przy czym powyższa modyfikacja przepisów mogłaby zostać ograniczona jedynie do uczelni niepublicznych. Zważyć bowiem należy, iż założyciel uczelni winien mieć bowiem możliwość zwykłej rezygnacji ze swojej funkcji, czy też winien mieć możliwość przekazania swoich praw i obowiązków założycielskich na inną osobę, czy też podmiot. Gdyby miało być tak, że jedyną możliwością zmiany osoby założyciela będącej osobą fizyczną miała by być śmierć tejże osoby oznaczałoby to, iż obowiązujące obecnie przepisy nie przewidują wielu możliwych do ziszczenia się stanów faktycznych, w których to dalsze pełnienie funkcji założyciela przez osobę okazałoby się nader trudne, czy wręcz niemożliwe. Wymienić tutaj trzeba takie okoliczności dotyczące osoby fizycznej pełniącej funkcję założyciela jak: ciężka choroba, podeszły wiek, kalectwo, trudna sytuacja życiowa czy rodzinna, niepełnosprawność, czy po prostu chęć podjęcia się przez taką osobę innym czynnościami, innej działalności, innej profesji zawodowej itp. Przepisy prawne nie powinny blokować osoby założyciela będącej osobą fizyczną i wymuszać pełnienie przez tą osobę funkcji założyciela do końca swojego życia. Procedura likwidacji Uczelni nie stanowi w tym przypadku satysfakcjonującego rozwiązania ww. problemu, zwłaszcza jeśli dany założyciel nie chce aby założona przez niego, a następnie budowana i rozwijana przez dziesiątki lat uczelnia wyższa miała zostać zlikwidowana tylko i wyłącznie dlatego, że obecnie taka osoba nie jest w stanie dalej sprawować swojej funkcji. Uzależnienie zmiany osoby założyciela będącej osobą fizyczną tylko i wyłącznie od jej śmierci powodowałoby również szereg problemów w funkcjonowaniu samej Uczelni. W sytuacji bowiem ciężkiej choroby, czy też podeszłego wieku założyciel mógłby nie być świadomy podejmowanych przez niego decyzji, bądź nawet nie mógłby ich w ogóle podjąć w skrajnych przypadkach.

Stosowna modyfikacja art. 34 ust. 3 ww. ustawy bądź dopisanie do ww. artykułu nowego ustępu uzasadniona jest również z uwagi na brak dotowania uczelni niepublicznych przez Ministerstwo oraz z uwagi na brak możliwości finansowania uczelni niepublicznych, których założycielem jest osoba fizyczna (tak jest w przypadku [REDAKTOWANO])

[REDAKTOWANO] Jako [REDAKTOWANO]

[REDAKTOR] z przykrością bowiem stwierdzam, gwołi przykładu, iż niepubliczne uczelnie wyższe nie mogły skorzystać z programów pomocowych realizowanych w ramach Tarczy Antykryzysowej, finansowanych przez Polski Fundusz Rozwoju, skierowanych do polskich przedsiębiorstw, które ucierpiały w wyniku pandemii koronawirusa Sars-Cov-2 z uwagi na fakt, iż w świetle obowiązujących przepisów nie posiadały statusu przedsiębiorcy, tj. nie były wpisane do rejestru przedsiębiorców KRS. Zauważyć należy, iż program „Tarcza Finansowa” zgodnie z komunikatem Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. z dnia 22.06.2020 r. *w sprawie możliwości ubiegania się o pomoc w ramach rządowego programu „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw” przez niepubliczne szkoły, placówki, zespoły szkół lub placówek oraz inne formy wychowania przedszkolnego przewidywał możliwość ubiegania się przez osoby prowadzące działalność oświatową, o której mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 910) o ww. wsparcie finansowe. Niestety, z uwagi na fakt, iż niepubliczne uczelnie wyższe nie podlegały wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego ww. subwencja nie mogła być przekazana na rzecz niepublicznej uczelni wyższej. Decydował o tym jednakże tylko i wyłącznie ww. formalny wymóg rejestrowy.* [REDAKTOR]

[REDAKTOR] Zgodnie jednakże z ugruntowanym orzecznictwem niepubliczne uczelnie wyższe są przedsiębiorcami, nawet jeśli prowadzą tylko i wyłącznie działalność statutową. Jak wskazał Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu w wyroku z dnia 31 stycznia 2019 r. o sygn. akt I C 2631/18:

„Przykładowo Sąd Okręgowy w Poznaniu w wyroku z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie II Ca 68/16 (opubl. Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego w Poznaniu) odnosząc się do powyższej uchwały Sądu Najwyższego stwierdził, że o ile można znaleźć argumenty za uznaniem, że umowa o odpłatne kształcenie jest kompleksowo uregulowana w Prawie o szkolnictwie wyższym, o tyle nie sposób przyjąć, by odpłatne świadczenie przez szkołę wyższą usług dydaktycznych nie było działalnością gospodarczą. Zdaniem Sądu Okręgowego fakt, że przepis art. 106 Prawa o szkolnictwie wyższym stanowi, że prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, oznacza jedynie, że do tej działalności nie będą miały zastosowania wynikające z tej ustawy zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej i zasady kontroli tej działalności. Natomiast nie można na tej podstawie przyjąć, że uczelnie w zakresie wymienionej w tym przepisie działalności nie prowadzą działalności

gospodarczej w rozumieniu innych przepisów prawa (tu prawa cywilnego), w sytuacji gdy działalność ta jest wykonywana odpłatnie oraz spełnia przesłanki typowe dla działalności gospodarczej, a więc jest wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. (...)

Powyższe stanowisko Sądu Okręgowego jest spójne z konsekwentnie przyjmowanym w orzecznictwie poglądem, że termin "działalność gospodarcza" w prawie prywatnym jest pojęciem autonomicznym i jego znaczenie nie pokrywa się ze znaczeniem, jakie terminowi "działalność gospodarcza" przypisuje się w prawie publicznym. Za atrybuty działalności gospodarczej w rozumieniu prawa prywatnego uznaje się zawodowy, stały i powtarzalny charakter składających się na nią działań oraz ich podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania. (...) Zaliczenie prowadzenia płatnych studiów i innych usług edukacyjnych (art. 3 i 23 ust. 2 oraz art. 99 Prawa o szkolnictwie wyższym) do tak rozumianej działalności gospodarczej nie powinno nasuwać wątpliwości. Działalność uczelni ma w tym zakresie wskazane atrybuty (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 38/03, wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2004 r., III SK 22/04, i postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2011 r., II UZP 8/10). (...) Trzeba nadto podkreślić, że określenie działalności gospodarczej zawarte w ustawie o swobodzie działalności opisuje aktywności, których głównym celem jest osiągnięcie zysku w znaczeniu ekonomicznym, zarobkowanie. Natomiast działalność uczelni, czy to publicznych czy też niepublicznych, takiego głównego celu nie ma; te podmioty zasadniczo funkcjonują jako jednostki świadczących usługi edukacyjne. W ich przypadku kwestia odpłatności jest niejako elementem dodatkowym, który jednak nie może być pomijany jako nieistotny. Gdyby tak było uczelnie te nie pobierałyby żadnych opłat, realizując swe zasadnicze cele nieodpłatnie. A jednak opłaty takie były i są ustanawiane. Taki zakres działalności uczelni wyższych nie może być traktowany jako marginalny; takiemu postrzeganiu przeczy chociażby zakres takiego trybu kształcenia odpłatnego, obejmującego zasadniczo tryb niestacjonarny. Ta część działalności szkół wyższych ma przy tym charakter wysoce zorganizowany i ciągły, obejmując zarówno studia I jak i II stopnia (licencjackie i magisterskie), jak również szeroki wachlarz studiów podyplomowych. Nawet biorąc pod uwagę zakres art. 7, 13 i 14 Prawa o szkolnictwie wyższym taka obszerna, systemowa, działalność uczelni nie może być wykluczona z określenia jej jako formy działalności gospodarczej. Opłaty uzyskiwane przez uczelnie stanowią również istotny składnik ich budżetów. Uczelnie nie podjęły też na przestrzeni wielu lat działań zmierzających do ograniczenia takiej płatnej edukacji, wręcz zwiększając zakres świadczonych w tym trybie usług edukacyjnych. Nie można też pominąć, że świadczenie przez uczelnie (w tym również

publiczne) odpłatnych usług edukacyjnych znalazło społeczną akceptację. Patrząc na tę część działalności szkół wyższych należy przyjąć, że taka płatna forma działalności powinna być rozumiana jako działalność zarobkowa, gospodarcza; nawet jeżeli zasadniczo ich celem są działania dydaktyczne, badawcze (por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1998 r., III CZP 12/98, OSNC 1998, Nr 10, poz. 151, i z dnia 9 marca 2017 r., III CZP 69/16, OSNC 2017, Nr 11, poz. 121, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2010 r., II CSK 126/10, "Izba Cywilna" 2011, nr 10, s. 41, oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 169/15)".

Pragnę nadmienić, iż [REDAKTURA] cieszy się dobrą opinią w środowisku lokalnym, Uczelnia ta ma z roku na rok coraz większą liczbę studentów i od lat współpracuje z przedsiębiorcami, zapewniającymi miejsce pracy absolwentom tejże Uczelni. Niestety z uwagi na wyżej opisany brak możliwości finansowania uczelni niepublicznej związany ze statusem Założyciela jako osoby fizycznej i jednocześnie brak możliwości podjęcia decyzji o przeniesieniu praw założycielskich na inną osobę prawną ww. Uczelnia ma obecnie uniemożliwiony dostęp do środków finansowych przeznaczonych na dalszy rozwój własnej infrastruktury. Być może zasadnym byłoby rozważenie wprowadzenia do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stosownego przepisu, który umożliwiałby założycielowi będącemu osobą fizyczną przekształcenia za zgodą Ministra Edukacji i Nauki statusu założyciela uczelni z osoby fizycznej na osobę prawną, przykładowo poprzez wprowadzenie przepisu, który determinowałby takie przekształcenie pod warunkiem, że dotychczasowy założyciel musiałby posiadać minimum 50 % udziałów w spółce kapitałowej prawa handlowego.

Powyższe argumenty przesądzają – zdaniem Pani [REDAKTURA] - o konieczności podjęcia niezbędnych działań na rzecz zmodyfikowania obecnej treści art. 34 ust. 3 ww. ustawy, bądź dodania do ww. artykułu nowego ustępu w celu umożliwienia założycielowi uczelni podjęcia decyzji o przeniesieniu praw założycielskich na inną osobę fizyczną lub osobę prawną.

Z wyrazami szacunku,

[REDAKTURA]

